

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษยังมีความสำคัญ และเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ โลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดูแคบลง การเรียนรู้ภาษาสากลจะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมากในการติดต่อสื่อสารระหว่างชนชาติต่าง ๆ ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาหนึ่งที่ยอมรับใช้แพร่หลายทั่วโลก จึงได้ถูกกำหนดให้เป็นวิชาเลือกวิชาหนึ่งในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 กระทรวงศึกษาธิการ (2525, หน้า ๓ และ 341-342) โดยกำหนดให้เรียนคาบละ 20 นาที สัปดาห์ละ 15 คาบ อัตราเวลาเรียนประมาณร้อยละ 16 ของเวลาเรียนทั้งหมด และมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โดยกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนดังนี้

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ
2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา
3. เพื่อเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ เพิ่มเติม ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน
4. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ

จุดประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อให้มีทักษะในการออกเสียงภาษาอังกฤษ
2. เพื่อให้เข้าใจหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกด และการออกเสียง
3. เพื่อให้เข้าใจและสามารถใช้โครงสร้างประโยคในการฟัง พูด อ่าน และเขียน

ได้ตามระดับชั้น

4. เพื่อให้เข้าใจความหมาย และสามารถใช้คำศัพท์ได้เหมาะสมกับระดับชั้น

5. เพื่อให้สามารถใช้พจนานุกรมได้

จากจุดประสงค์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา จะเน้นทักษะพื้นฐานทางภาษา คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน และการสร้างเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ

ลักษณะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ในปัจจุบันได้อิงแนวการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Communicative Approach) โดยยึดหลักการของ Functional Notional Syllabus ซึ่ง สุโร พงษ์ทองเจริญ (2526, หน้า 21-22) ได้กล่าวถึงแนวการสอนนี้ไว้ว่า

หลักการของ Functional-Notional Syllabus เป็นประมวลเนื้อหาทางภาษาที่ผู้เรียนควรจะรู้ในการสื่อความหมาย โดยอาศัยหลักทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา และจิตวิทยา ซึ่งเป็นผลงานของ Council of Europe เผยแพร่โดย D.A.Wilkins ในหนังสือ Notional Syllabus พิมพ์ใน ค.ศ.1976 เป็นแนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลที่มาติดต่อด้วย มิได้ยึดถือเนื้อหาทางไวยากรณ์ แต่ยึดจุดประสงค์ในการพูดเพื่อสื่อความหมายเป็นหลัก

ส่วนอัญชี่ แจ่มเจริญ และคณะ (2526, หน้า 108) ได้กล่าวถึง หลักสำคัญในการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมายโดยวิธีของ Functional-Notional ไว้ดังนี้

1. เสนอบทเรียนในลักษณะของบทสนทนาสั้น ๆ ผู้สอนจัดสถานการณ์ขึ้นในระหว่างการเรียนการสอน

2. ฝึกบทสนทนา ซึ่งอาจฝึกเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

3. ศึกษาโครงสร้างพื้นฐานที่ปรากฏในบทสนทนา ครูใช้อุปกรณ์และท่าทางประกอบคำอธิบายเพื่อให้เด็กเรียนเกิดความเข้าใจ

4. สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยให้นักเรียนเกิดความสุข และเกิดความพอใจ ความบรรลุเป้าหมายของการเรียนการสอน อาจดูได้จากการที่ นักเรียนเข้าใจความหมายของภาษา ใช้ภาษาได้เหมาะสมและถูกต้อง นักเรียนมีความ สบายใจจากกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่ม ไม่อายหรือกลัวในการใช้ภาษาอังกฤษ

จากหลักการดังกล่าวนี้ การยึดจุดประสงค์ในการพูดหรือการ เสนอบทเรียน ในลักษณะบท สนทนาสั้น ๆ เป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอน การฝึกสนทนาควรมีการสร้างสถานการณ์ให้ เหมาะสมเหมือนจริง และนักเรียนควรมีความกล้าที่จะใช้ภาษาและแสดงออก ในเรื่องของการ สนทนาสั้น ก็ต้องมีทั้งระบบการรับและการส่ง ผู้สนทนาจะต้องมีความสามารถทั้งในด้านการรับและ ส่ง จึงจะทำให้การสื่อสารมีความหมาย ทักษะการฟังเป็นทักษะทางด้านกรรับ ซึ่งผู้ฟังจะต้อง ตีความในสิ่งที่ผู้พูดพูดได้ ส่วนทักษะการพูดเป็นทักษะทางด้านกรส่งหรือการแสดงออก คือเมื่อฟัง แล้วสามารถตอบได้ด้วยภาษาที่ผู้ฟังเข้าใจ และ "เนื่องจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษใน ปัจจุบันได้เน้นให้สามารถ ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ การฟัง และการพูดจึงมีบทบาทสำคัญในการ เรียนการสอน การฝึกความเข้าใจในการฟัง จึงมีความสำคัญพอ ๆ กับการฝึกความสามารถใน การพูด ซึ่งควรได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2530, หน้า 20)

การเรียนการสอนฟัง-พูด ภาษาอังกฤษในัจจุบันนี้ ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรนักเพราะ จากผลงานการวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถทางการเรียนทักษะการฟังและพูด ทั้งในระดับประถม ศึกษาและมัธยมศึกษา ของนักวิจัยหลายๆ คน เช่น วิไลวรรณ วรรณสุทธิ์ (2525) กัญญา ธิรโฆธ (2526) จรรยา มโนรส (2526) ชลาลัย ดงแก้ว (2526) ลำดวน ทองพรม (2526) และสุภา บุตรนาค (2526) ได้ผลสรุปที่สอดคล้องกัน คือ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการวิจัย ยังขาดทักษะและมีปัญหาในเรื่องของความเข้าใจในการฟัง และความสามารถในการพูด คะแนนที่ ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากการขาดครูที่มีความสามารถหรือทักษะ ในการพูด ดังเช่นผลการวิจัยของ นิตยา รุ่งนาค (2529) พบว่า ครูภาษาอังกฤษชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย มีความรู้ภาษาอังกฤษด้านทักษะการฟัง การพูด และ ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร วิธีการสอน ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินความรู้ และมี

ความต้องการในการปรับปรุงการสอนอยู่ในระดับมาก ในด้านการฝึกทักษะฟัง-พูดจากผู้ชำนาญทางภาษาอังกฤษ

จากประสบการณ์ของผู้ทำวิจัย ซึ่งได้ทำการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาพบว่า ขั้นตอนในการสอนฟัง และพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน ยังขาดสิ่งเร้าที่จะชักจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นและมีความเพลิดเพลินในการฝึกทักษะการฟัง-พูด เพราะกิจกรรมหรือสื่อที่ใช้ ส่วนใหญ่เป็นเพียงการพูดเลียนเสียงจากครูหรือจากเทปบันทึกเสียงเท่านั้น ปัญหาต่างๆ เหล่านี้อาจแก้ไขได้โดยการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยในการเรียนการสอน เพราะการใช้สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อการสอนภาษามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ขาดครูที่มีคุณภาพดีพอ ที่จะเป็นตัวอย่างให้แก่เด็กในการออกเสียง และการใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว และนอกจากจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้แล้วยังสร้างความสนุกสนานให้แก่เด็กในเวลาเดียวกันด้วย (ภัสสร สิงคาลวิษ, 2521, หน้า 48) ส่วนการเลือกใช้สื่อ นั้น ควรเป็นในลักษณะของสื่อประสมเพราะ ไม่มีสื่อชนิดหนึ่งชนิดใดที่ให้การสื่อความหมาย ได้พอเพียงต่อการสอนความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างของนักเรียนให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ทุกข้อ จากการทำวิจัย พบว่า "ถ้าการเรียนการสอนใดๆ ที่ใช้การสัมผัสหลายทางในการสอน จะทำให้การเรียนรู้เป็นไปได้ง่าย รวดเร็ว น่าสนใจ และจดจำมากยิ่งขึ้น ในทางกลับกันถ้าสื่อการสอนใดที่ใช้ประสาทสัมผัสน้อยส่วน ก็จะมีลักษณะเป็นนามธรรมมากยิ่งขึ้น" (กองบรรณาธิการ, ประชาศึกษา, 2526, หน้า 5) ด้วยเหตุดังกล่าว การเลือกใช้สื่อประสมจึงเป็นสิ่งที่น่าจะได้ผลดีในการช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนด้านทักษะการฟัง พูด ของครูและนักเรียน

เนื่องจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นขั้นพื้นฐานของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ถ้าหากนักเรียนได้รับประสบการณ์หรือมีทักษะทางภาษาที่ดีแล้ว ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในขั้นสูงต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการทดลอง ใช้สื่อประสมที่สร้างอย่างเป็นระบบประกอบการสอนทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดสื่อประสมประกอบการพัฒนาทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดสื่อประสมที่สร้างขึ้น ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการเรียน ฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ โดยใช้ชุดสื่อประสมชุดนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดสื่อประสมประกอบการพัฒนาทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ
3. ได้ข้อมูลเบื้องต้นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนทักษะในด้านอื่น ๆ ของภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาต่อไป
4. เป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาที่จะใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นการฝึกทักษะฟังและพูดภาษาอังกฤษ บทที่ 26 ที่ปรากฏในหนังสือ English Is Fun Book II ซึ่งผู้วิจัยนำมาประยุกต์ปรับปรุงใหม่ และสร้างขึ้นในรูปแบบของการใช้สื่อประสม ซึ่งได้แก่ สไลด์การ์ตูน เทปบันทึกเสียง บัตรภาพ บัตรคำ แผนภูมิเพลง หุ่นสวมมือ และของจริง โดยยึดจุดประสงค์ในการเรียนให้สอดคล้องกับหนังสือคู่มือครู English Is Fun Book II บทที่ 26 ซึ่งมีจำนวนเวลาการเรียนการสอนทั้งหมด 9 คาบ
2. ชุดสื่อประสมที่ผ่านการทดลองและปรับปรุงแล้ว จะนำไปทดลองใช้ภาคสนามกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบ้านดง ตำบลวังผาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จำนวน 44 คน คือ

2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก จำนวน 23 คน

2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ข จำนวน 21 คน

ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากรที่จะใช้ในการทดลองเพื่อปรับปรุงแก้ไข และการทดลองภาคสนาม เป็นนักเรียนที่ไม่เคยเรียนบทเรียนที่ 26 ของหนังสือ English Is Fun Book II ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาก่อน

นियามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดสื่อประสม หมายถึง การรวบรวมวัสดุหรือสื่อการเรียนการสอน โดยมีสื่อมากกว่าหนึ่งชนิดขึ้นไปในแต่ละเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย สไลด์ เทปบันทึกเสียง บัตรภาพการ์ตูน บัตรคำ แถบประโยค แผนภูมิเพลง คู่มือ หุ่นสวมมือ และของจริงมาสัมพันธ์กันอย่างมีระบบ

2. ประสิทธิภาพ หมายถึง เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ของชุดสื่อประสมที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยครั้งนี้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของการทำแบบฝึกทักษะไวยากรณ์ของผู้เรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80

3. ความคิดเห็น หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ชุดสื่อประสม